EKUAD JETPR
Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi

ISSN 2149-7702
e-ISSN 2587-0718
DOI: 10.38089/ekuad.2021.49
Vol 7 (2021) Issue 1, 87-97

Analysis of Teachers' Views towards European Union[1]

Yurdal DİKMENLİ [2], Oğuz ALTAY[3]

Abstract

This study is conducted to identify teachers' views towards European Union (EU). Considering that our teachers, who will raise the future generations and guide our future, will convey their own thoughts to their students and affect them, the teachers' views on this issue are considered important. In data collection and analysis stages, survey method among qualitative research method patterns is applied. Participants of this study consist of 60 teachers in primary and secondary schools under the Ministry of National Education in Kırşehir city centre in 2018-2019 academic year. To collect data to determine teachers' views, semi-structured interview questions with seven open-ended questions designed by researchers are asked. Content analysis is adopted for data analysis of obtained data. Data are compared, classified and quantified with content analysis. With descriptive analysis, direct quotes are included in the study to clarify analysis. Based on the findings obtained from teachers' survey item answers, it can be seen that Turkish citizens have lost their belief for full-membership as all participants answered "No" to the question whether Turkey will be accepted to EU as full-member due to religion, economic, political and cultural difference, voting tactics and prejudice against Turkey. Teachers' views show that EU member states perceive Turkey as underdeveloped, barbarian and a country that does not meet EU criteria with Islamophobic perspective. 40% of teachers expressed that Turkey should be included in EU for higher life quality and sensitivity towards laws and human rights.

Keywords

Teachers' Views
European Union
Membership

Article Info

Received: 16.06.2020
Accepted: 08.10.2020
Online Published: 29.04.2021

CC BY NC SA

1This study II. It was presented as an oral presentation at the International Geography Education Congress (3-5 October 2019-Eskişehir).

2 Associate Prof. Dr., Department of Elementary Education, Kırşehir Ahi Evran University, Turkey, dikmenliy@hotmail.com, 0000-0003-3738-3095

3 MA student, Institute of Social Sciences, Kırşehir Ahi Evran University, Turkey, altay.oguz40@gmail.com , 0000-0001-7062-5004

Introduction

After World War II, the European countries made great efforts to compensate for the economic crisis and destruction. In addition to the economic and social crises, the increased authority and power of the United States of America and the Soviet Union led to the union of European states in financial and political terms. The common goal was to ensure peace in Europe and increase the political power and relationships between European countries by laying the foundations of economic, military, and political organization (Paksoy & Kılıç, 2013). In this regard, the European Coal and Steel Community (ECSC), which is of critical importance for the European Union (EU), was established in 1951 with Germany, France, Italy, the Netherlands, Luxembourg, and Belgium. The European Economic Community (EEC) was founded in 1957, primarily to promote economic cooperation and permanent peace in Europe (Bozkurt, 2018). The community was called the European Community (EC) on July 1, 1967, and finally has been called European Union (EU) with the Maastricht Treaty on November 1, 1993 (Uysal, 2001).

There are 28 members of the European Union. The economic, political, and social relations between the EU and Turkey began in 1959 (Özdemir and Çiftlikçi, 2015). Nevertheless, the coup in 1960 led to negative consequences in the relations with the union. Following the Ankara Agreement between the EEC and Turkey signed on September 12, 1963, the relations gained a new dimension. The judicial process between the European Union and Turkey began with the Ankara Agreement (İlgin, 2014). In December 1968, the Association Council initiated the access procedures for Turkey. The Additional Protocol was adopted in November 1970 and implemented in 1973 (Karluk, 2007; cited in Fırıncı, 2013). Turkey applied for full membership and access to the European Union on April 14, 1987. However, the Association Council decided against the membership negotiations and proposed to complete the customs union. In 1995, Turkey and the European Union attempted to establish the Customs Union, and it entered into force on January 1, 1996 (Sefil Sever, 2009). Turkey's candidacy was officially approved at the Helsinki summit on 10-11 December 1999. Thus, ongoing accession negotiations of 40 years have become a concrete reality, and the full membership negotiations between the EU and Turkey started on October 3, 2005. Since 2005, Turkey has regularly participated in EU meetings and submit progress reports every year. Turkey established the Ministry of the European Union in 2011 to coordinate the progress and developments, which proves his determination to conduct negotiations (DTP 2004). A Presidential Government System was adopted in Turkey following the election on June 24, 2018, and the Ministry of EU was called the EU Presidency. The Ministry of Foreign Affairs still carries out EU membership. Except for a few political and economic problems, it is notable that Turkey is still in pursuit of integration with the European Union and undertakes particular responsibilities for access to the EU (Ozdemir and Çiftlikçi, 2015).

According to the literature about Turkish people's opinions on the EU, the participants generally have positive opinions about the EU (Şen, 2005; Akdemir, 2017). However, some studies stressed the negative views about the EU membership (Elgün & Tillman, 2007; Şenyuva, 2009; Oran, Hürsoy, Şenuzun and Yücel 2010; Ercan, 2012; Yazgan & Aktaş, 2012; Karakuzu, Aktoprak, Erk and Limon, 2015; Efe and Kemahlı, 2016; Bozkurt, 2018).

The study results revealed that Turkish people’s opinions and beliefs regarding Turkey's access to the EU have changed over time. The reasons for the changes in opinions include the extended wait for membership- over 60 years-, the acceptance of some countries that applied for membership after Turkey, EU’s biased approach despite the legislation of the necessary standards and reforms, and EU’s noncommittal attitudes towards the Armenian and Cyprus Crisis despite the collaborative attempts of Turkey.

EU countries did not support the operations against the Fethullah Gulen terrorist organization that attempted to stage a coup in Turkey on July 15. Turkey was a buffer zone for the Middle East refugees, and EU countries did not assist and left Turkey alone in solving refugee problems. The decline in economic growth in Europe has also negatively affected the Turkish people's efforts and wishes to join the EU. This study is thought to lead the future studies considering the changing conjuncture in recent years.

This study aimed to determine teachers' opinions about the EU. Teachers reflect their thoughts to students and shape the future, so their opinions about integrating with the European Union are essential. The research is thought to contribute to future studies in the literature.

Method

Research Design

The study aimed to reveal teachers' opinions about the EU. It was a case study, and the data were analyzed using content analysis.

Sample

The study sample consisted of 60 teachers working in primary and secondary schools affiliated with National Education Directorate in Kırşehir in the 2018-2019 academic year.

Data Collection Tool

The data were gathered using seven semi-structured and open-ended questions prepared by the researchers. The validity and reliability of the interview form were ensured through consultations with two geography experts and a pilot interview with four teachers. Due to an item's ambiguity, a change was made to meet the meaning of the question.

The open-ended questions to determine the teachers' opinions about the EU are listed below:

1. Please write the first concept that comes to mind when you think of the European Union.

2. What do you think about the founding purpose of the European Union?

3. Do you think Turkey should enter the European Union? Why?

4. Do you believe that Turkey will become a full member of the European Union? Why?

5. How do you think European Union member states perceive Turkey?

6. Do you want to live in a European Union member country? Why?

7. What would change in your life if Turkey entered the European Union?

The necessary permissions were obtained from Kırşehir Provincial Directorate of National Education and the school principals before the survey. Besides, teachers were informed about voluntary participation in the survey.

Data Analysis

The data obtained from the interviews with teachers were analyzed using content analysis techniques. Content analysis is performed to reveal and conceptualize the phenomenon. It includes five stages: coding the data, finding themes, categorizing codes and themes, defining and interpreting the findings (Yıldırım & Şimşek, 2016). Comparisons and classifications quantified the data in content analysis. The researcher attempted to clarify the analysis process through direct quotations. The coding of participant teachers was described as T.1, T.2, ..., T.60 and presented in the findings section.

Two researchers coded the data. The interrater reliability was tested using the formula Reliability = Consensus / Consensus + Disagreement x 100 (Miles & Huberman, 1994). In the formula, *consensus* referred to the same codes expressed by the researchers, and *disagreement* implied how the researchers used different codes. Those codings were then compared, and the analysis results showed that the percentage of agreement was .90, which proved the reliability as it was over 70% (Şencan, 2005).

Findings

This section includes the findings and interpretations of the research sub-problems.

Findings and Interpretations of the First Sub-Problem

Table 1 demonstrates the frequency and percentage distribution of teachers' answers to the item, "Please write the first concept that comes to mind when you think of the European Union?"

Table 1 Teachers' opinions about the primary concepts that come to mind about the EU

Concepts	f	%	Concepts	f	%
Christian union	9	15.0	Religion	1	1.7
Common currency	7	11.6	Capitalism	1	1.7
Economic union	7	11.6	Dream	1	1.7
European countries	5	8.3	Disharmony	1	1.7
Political union	4	6.6	Islamophobia	1	1.7
Development	4	6.6	Racism	1	1.7
Justice	3	5.0	Double standard	1	1.7
Community	3	5.0	Twelve stars	1	1.7
Free movement	3	5.0	Stealing	1	1.7
Unnecessary	2	3.3	English	1	1.7
Freedom	2	3.3	Discrimination	1	1.7

The primary concepts that participant teachers expressed about the EU included Christian union 15% (f: 9), common currency 11.6% (f: 7), economic union 11.6% (f: 7), European countries 8.3% (f: 5), political union 6.6% (f: 4), development 6.6% (f: 4), justice 5% (f: 3), community 5% (f: 3), free movement 5% (f: 3), unnecessary 3.3% (f: 2), freedom 3.3% (f: 2), religion 1.7% (f: 1), capitalism 1.7% (f: 1), dream 1.7% (f: 1), disharmony 1.7% (f: 1), Islamophobia 1.7% (f: 1), racism 1.7% (f: 1), double standards 1.7% (f: 1), twelve stars 1.7% (f: 1), stealing 1.7% (f: 1), English 1.7% (f: 1), and discrimination 1.7% (f: 1).

Findings and Interpretations of the Second Sub-Problem

The frequency and percentage distribution of teachers' answers to the item "What do you think about the founding purpose of the European Union?" are shown in Table 2.

Table 2 Teachers' opinions about the founding purpose of the EU

Themes	f	%
Economic, political, social integration	36	60.0
Christian unity	17	28.3
Common interests	4	6.7
Imperialism	3	5.0
Total	**60**	**100**

Among the themes regarding the founding purpose of the EU, 60% of the teachers (f: 36) mentioned economic, political and social integration, 28.3% (f: 17) Christian unity, 6.7% (f: 4) common interests and 5% (f: 3) imperialism.

Some of the teachers' answers to the question are as follows:

"The prosperity of the EU countries, and achieving a common attitude in economic, political and social terms" (T.8)

"The economic, political and social unity among the countries in the European continent" (T.23).

"It was founded as a Christian Union" (T.26).

"It is an organization established to protect the European countries' rights" (T.38).

"EU provides a prosperous life for its nations by exploiting other nations" (T.2).

Findings and Interpretations regarding the Third Sub-Problem

The frequency and percentage distribution of teachers' answers to the item "Do you think Turkey should enter the European Union? Why?" are presented in Table 3.

Table 3 Teachers' attitudes towards Turkey's integration with EU

	Themes	**f**	**%**
Yes	For a high quality of life	21	35.0
	For justice and human rights	3	5.0
No	Cultural differences	23	38.3
	Religious Differences	7	11.7
	Prejudices against Turkey	6	10.0
	Total	**60**	**100**

Among the participant teachers, 60% (f: 36) disapproved of the integration with the EU, and only 40% (f: 24) expressed the wish to enter the EU. The reasons included achieving a high quality of life 35% (f: 21), justice and human rights 5% (f: 3), cultural differences 38.3% (f: 23), religious differences 11.7% (f: 7), and prejudices against Turkey 10% (f: 6).

Some of the teachers' opinions about access to the European Union are given below:

"Turkey should enter the EU. I want to live a more developed and civilized country" (T.57).

"It should enter. I think we have no other option for economic development" (T.23).

"Yes. For the justice system, development and progress and the value given to human beings." (T.47).

"Turkey should not enter to EU as it is already an economically powerful country. If it joins the European Union, it is likely to have many rights. However, it may adversely influence national thoughts, traditions, and religion "(T.12).

"No, it should not enter. We cannot adapt in terms of cultural, social, religious beliefs and structures, and economy "(T.60).

"No, we should not. We are Muslims, so why will we be in a Christian union? " (T.26).

"I do not think it should. I do not believe in the sincerity of the European Union. I think they are quite prejudiced against our country and people"(T.14)

Findings and Interpretations of the Fourth Sub-Problem

Table 4 shows the frequency and percentage distribution of teachers' answers to the item "Do you believe that Turkey will become a full member of the European Union? Why?"

Table 4 Teachers' opinions about Turkey's full membership

	Themes	f	%
No	Religious differences	16	26.7
	Economic differences	14	23.3
	Political and cultural differences	12	20.0
	Delaying tactics	11	18.3
	Prejudices against Turkey	7	11.7
Total		60	100

None of the participants believed in the full membership to the EU and answered: "No" 100% (f: 60). The reasons behind their negative responses involved religious differences 26.7% (f: 16), economic differences 23.3% (f: 14), political and cultural differences (20%, f: 12), delaying tactics 18.3% (f: 11), and biased views of Turkey 11.7% (f: 7).

Some of the teachers' views are as follows:

"No, I do not believe in access to the EU because we are Muslim" (T.11).

"No. Because the European Union is a Christian union" (T.23).

"I do not think Turkey will be a full member of the European Union as we are not an economically stable country. Besides, the high rate of population and refugees in Turkey are disadvantages for the European Union economy. Although Turkey is a secular country, the high population of Muslims is another significant obstacle for Turkey in access to the EU"(T.30).

"I do not believe in full membership. Turkish culture is different from European culture, and I think the Islamic values are not compatible with the values of Europe"(T.9).

"No. I do not think that Turkey will become a permanent member of the European Union, especially after the long wait of 60 years"(T.60).

"No. Europe's attitudes towards Turkey are ambivalent and ambiguous"(T.13).

Findings and Interpretations of the Fifth Sub-Problem

The frequency and percentage distribution of teachers' answers to the item "How do you think European Union member states perceive Turkey?" are given in Table 5 below.

Table 5 Teachers' views on the EU countries' perceptions of Turkey

Themes	f	%
Prejudice and discrimination against Muslims (Islamophobia)	19	31.7
Underdeveloped	17	28.3
Barbarian	12	20.0
Not meeting EU criteria	12	20.0
Total	**60**	**100**

Of the participant teachers, 31, 7% (f: 19) thought that European countries were prejudiced and discriminate against Muslims (Islamophobia); others emphasized the perceptions such as underdeveloped 28.3% (f: 17), barbarian 20% (f: 12), and unable to meet the EU demands 20% (f: 12).

Some of the teachers' views on how European states perceive Turkey are presented below.

"Muslim and terrorist" (T. 2).

"Since we are a Muslim country, they would not even think to get access to the EU" (T.8).

"They consider Turkey a mediocre country in terms of the legal and economic system and human rights. Some countries consider Turkey puritan due to Islam. Also, the per capita incomes in

Turkey must be quite funny for them. They know that Turkey cannot contribute to the EU financially."(T.28).

"I think they perceive Turkey as an underdeveloped, powerless and troublesome country. However, they are also afraid and cautious due to our glorious history "(T.46).

"According to the EU states, Turkey is a barbarian country" (T.4).

"Many European countries do not want Turkey to be a member of the European Union. They think Turkey is not developed enough for the European Union "(T.5).

Findings and Interpretations on the Sixth Sub-Problem

The frequency and percentage distribution of teachers' answers to the question if they want to live in an EU member country are presented in Table 6.

Table 6 Teachers' opinions about living in an EU member country

	Themes	**f**	**%**
Yes	A modern life	20	33.3
	An independent and fair life	6	10.0
No	The desire to live only in Turkey	24	40.0
	Cultural differences	10	16.7
	Total	**60**	**100**

It was found that 43.3% (f: 26) of the teachers answered "Yes," and 56.7% (f: 34) "No" to live in an EU member country. The reasons for preferring to live in a European country included the desire to have a modern 33.3% (f: 20) and independent and fair life 10% (f: 6). On the contrary, the participants who did not want to live in a European country emphasized the cultural differences 16.7% (f: 10) and stated that they did not want to live anywhere else except Turkey 40% (f: 24).

Some of the teachers' opinions about living in a European country are as follows:

"Yes, I want to live there for a developed, fair, and contemporary life" (T.56).

"Yes. I trust the justice system in the EU countries. Also, I would like to live in a financially and socially developed system" (T.27).

"Yes. I want to live in a country where rules and laws are fair and just, and they do not change from person to person "(T.47).

"No, I do not want to live anywhere else except Turkey. I love my country. Of course, there are many issues that we criticize and problems that we want to solve. Nevertheless, I do not want to live in a different country "(T.28).

"If it were Turkey, yes, I would want to live in a European country. Otherwise, I do not want to live anywhere else except my homeland "(T.59).

"It would be a big mistake to see the European Union as the only solution and option. I would not want to live in a European Union country. When a nation loses its customs, traditions, religion, and culture, it loses everything. I would not want to raise my child in European culture "(T.34).

Findings and Interpretations of the Seventh Sub-Problem

Table 7 shows the frequency and percentage distribution of teachers' answers to the item "What would change in your life if Turkey entered the European Union?"

Table 7 Teachers' opinions about the possible effects of integration with the EU on their lives

	Themes	f	%
Positive	High quality of life	26	43.3
	Freedom of expression	9	15.0
Negative	Nothing will change	18	30.0
	Concerns about cultural assimilation	7	11.7
	Total	**60**	**100**

In the case of an EU membership, 58.3% (f: 35) of the participants expressed positive thoughts about the possible changes in their life, while % 41.7 (f: 25) communicated negative thoughts. The underlying reasons for the positive answers included high quality of life 43.3% (f: 26) and freedom of expression 15% (f: 9). However, 30% (f: 18) thought nothing would change, and 11.7% (f: 7) emphasized cultural assimilation concerns.

Some of the teachers' views on possible positive and negative changes are as follows:

"I think we will have a better life quality" (T.15).

"I think it will be economically beneficial, provide a sense of protection"(T.7).

"I think there would be an improvement in my democratic rights" (T.44).

"I don't have any hope that something would change" (T.2).

"The union has already collapsed, so I don't believe that it would bring positive change. In fact, it would result in negative outcomes "(T.8).

"If we enter the European Union, we will be exposed to their impositions, and our religion, language, ethnicity, moral, cultural and social life will all change due to the assimilation" (T.53).

Discussion, Conclusion, and Implications

The study aimed to determine teachers' opinions about the EU, considering the cyclical changes in recent years, and used a survey, including semi-structured questions. The participants' answers were discussed below.

First of all, the participant teachers were asked to note down the primary concepts that came to their mind when they thought about the EU. The analysis results revealed 22 different concepts in those answers. The frequently repeated concepts by the participants involved Christian Union, common currency, economic union, European countries, political union, development, justice, community, free movement, unnecessary, and freedom. The less mentioned concepts were religion, capitalism, dream, disharmony, Islamophobia, racism, double standards, twelve stars, stealing, English, and discrimination. In his study, Üner (2014) asked teachers and teacher candidates, "What does EU and EU citizenship mean for them?" Teachers generally used the concepts of freedom, common interests, and prosperity. The teacher candidates' common expressions included the concepts of welfare, shared interests, democracy, human rights, and responsibilities. In this sense, both studies found similar results. Besides, it can be stated that the Turkish people's opinions about the EU have not considerably changed despite the several changes in time.

Upon asking their thoughts about the European Union's founding purpose, the participants answered economic, political, social integration, Christian unity, common interests, and imperialism. In parallel with the current findings, Bozkurt (2018) observed similar expressions and the participants emphasized the economic, political, religious, and geographical intersection of the EU. Similarly, Korkmaz, Yücel, and Aras (2015) found that the participants predominantly stressed concepts of the economic-social project, political union, and Christian union. In light of the Turkish people's opinions about the economic, social, political, and religious purposes of the EU, it can be inferred that they

thought that The EU postponed Turkey's membership as they were different in economic, social, political, and religious terms.

More than half (60%) answered “Yes," and the rest (40%) answered “No” to the question*: “Do you think Turkey should enter the EU?".* In their studies, Bozkurt (2018) (62% “Yes” and 38% “No”) and Balkar and Özgan (2010) (59.7% “Yes” and 40.3% “No”) also reached similar statistical results about the EU membership. However, the rate of the Turkish people who wanted to access the EU increased in the early 2000s early (67%) (Bozkurt, 2002). Due to the problematic relations with the EU, the high rate has decreased significantly in recent years (40%).

It was notable that none of the participant teachers believed that Turkey would be a full member of the European Union. They pointed out the religious, economic, political, and cultural differences. They also stressed that the EU had biased thoughts and stalled Turkey. Kaya, Kılıç, and Yıldırım (2008) found that the majority did not believe in full membership (53%), 36% partially believed, and a small group had no idea (11%). The negative and biased attitudes of the EU countries and the extended wait time for access to the union were among the reasons to lose faith. It can be speculated that the EU countries consider Turkey the gate to Asia, so they do not want to reach an end with Turkey, which is likely to lead to frustration among Turkish people.

Teachers’ responses to "How do you think European Union member states perceive Turkey?" involved prejudice and discrimination against Muslims (Islamophobia), underdeveloped, barbarian, and not meeting the EU criteria. Similarly, Üner (2014) revealed that the participants assumed to be perceived as incompetent, undeveloped, Muslim, foreigner, enemy, threat, and puritan by the EU states. Turkey’s geographical location and young population were other factors underlying the EU’s hesitations about breaking the relations with Turkey. According to the general perspective of Turkish people, the EU countries have negative attitudes towards Turkey. Thus, it can be interpreted as the loss of faith and EU membership efforts among Turkish people.

The answers to “Do you want to live in a European Union member country?” ranged between “No” (56.7%) and “Yes” (43.3%). Some participants admitted that they did not prefer living in a different country, while others highlighted the cultural differences for their negative response. On the contrary, those who wished to live in a European country reminded the contemporary, independent, fair, and just lifestyle there. In his study, Er (2010) asked if participants wanted to live in an EU member country even if Turkey could not join the EU. Most of the participants answered “No” while some answered "Yes," and fewer answered “Undecided." Despite the biased and discriminatory attitudes toward Turkey, it seems that there is an increase in the desire to live in an EU country. It may stem from the wish to have a prosperous life.

The majority of the teachers mentioned that there would be positive outcomes if Turkey entered the EU, such as high quality of life and freedom of expression. However, others stressed that nothing would change, and they were concerned about cultural assimilation. Turkish people generally assume that European countries' financial power will contribute to Turkey’s economy if it enters the EU. In reality, each member state interacts with the EU within its standard of living. Therefore, the economic levels of EU countries differ from each other. No significant difference has been observed in the people's living standards in the EU member countries recently.

Implications

- It is seen that the vast majority of people in Turkey do not know the founding purposes of the EU, and generally adopt the opinions of politicians and the familiar people in media. It is suggested to inform the Turkish people about the EU's institutions and organizations and the EU accession process.
- The public information policies about the EU accession process should include long-term plans and people's active participation.
- It seems that Turkish people frequently change their minds about the integration with the EU. It is thought to influence the relationships between the EU and Turkey

directly. Such ambiguities can be resolved through awareness campaigns about the EU membership, and thus people can acquire permanent attitudes.

- In Turkey, it would be more meaningful to improve the living standards, human rights, and freedom rather than joining the EU. These are the reasons for the majority wish to join the EU.
- The research was limited to the teachers working in Kırşehir. Future research can be carried out with different sample groups across Turkey (e.g., tradespeople, doctors).

References

Akdemir, E. (2007). Avrupa aynasında Türk kimliği. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, *7*(1), 131-148.

Balkar, B. ve Özgan, H. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin Avrupa Birliği'ne ilişkin görüşleri. *Ondokuzmayıs University Journal of Education*, *29*(1), 37-52.

Bozkır, V. (2002). Türkiye ve Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreci. Uluslararası Ekonomik Sorunlar. 3 Nisan http://www.mfa.gov.tr Erişim tarihi: 09.20.2019.

Bozkurt, E. (2018). Son gelişmeler ışığında Türkiye'de Avrupa birliği algısı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 32 (2), 267-288. Retrieved from http://dergipark.gov.tr/atauniiibd/issue/36952/343070 Erişim tarihi:20.11.2019.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT). (2004). Türkiye'nin üyeliğinin AB'ye muhtemel etkileri. http://www.ibb.gov.tr/sites/Avrupa-Birligi/Documents/TRuyeliginAByemuhtemeletkileri.pdf, (Erişim Tarihi: 15/02/2019)

Efe, H. ve Kemahlı, F. (2016), Erzincan Üniversitesi öğrencilerinin Avrupa Birliği ve Türkiye-AB ilişkileri algısı. *Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, 28 Eylül-1 Ekim, 811-823.

Elgün, Ö. ve Tillman, E. R. (2007). Exposure to European Union policies and support for membership in the candidate countries. *Political Research Quarterly*, 60(3), 391-400.

Er, İ. (2010). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Avrupa Birliği'ne yönelik görüşleri. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.

Ercan, M. (2012). Bilecik üniversitesi Avrupa Birliği anketi Türk kamuoyu AB'ye nasıl bakıyor. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(1),199-220.

Fırıncı T. (2013). *Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerinin tarihsel gelişimi ve bugünkü durumu*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.

İlgin D. (2014). *Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde sahip olduğu avantajlar ve dezavantajlar*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi.

Karakuzu, T., Aktoprak, S., Erk, Ç. ve Limon, İ. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinde Avrupa Birliği algısı üzerine karşılaştırmalı bir inceleme: Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4. UMYOS Özel Sayısı 155-163.

Karluk, R. (2007). *Uluslararası Kuruluşlar*. 6. Beta Basım AŞ: İstanbul.

Kaya, İ., Kılıç, T. ve Yıldırım, A. (2008). Dicle üniversite öğrencilerinin Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine ilişkin görüş ve beklentileri. *Electronic Journal of Social Science*, *7823*, 254-273.

Korkmaz, M., Aras, G. ve Yücel, A. S. (2015). Yurt dışında yaşayan Türklerin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Hakemli Beşerî ve Akademik Bilimler Dergisi* 4, 238-239.

Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*: An expanded sourcebook. sage.

Oran, N. T., Hürsoy, S., Şenuzun, F. ve Yücel, U. (2010), Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği konusunda sağlık bilimleri öğrencilerinin genel yaklaşımları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 439-455.

Özdemir, H., ve Çiftlikçi, A. (2015). Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de hukuk devletinin dönüşümü: Helsinki Zirvesi'nden günümüze iç hukukta yapılan düzenlemeler üzerine. *Fırat University Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1). DOI: 10.18069/fusbed.51603.

Paksoy, Y. ve Kılıç, D. (2013). Avrupa Birliği müzakere sürecinde Türkiye'nin üyelik olasılığının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 81-96. Retrieved from http://dergipark.gov.tr/cusosbil/issue/4393/60448 Erişim tarihi:09.10.2019.

Sefil-Sever Y. (2009). *Tarihsel süreçte Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi.

Şen, F. (2005). *Türkiye AB ilişkilerinde dış etkenler*. Ümit Yayıncılık.

Şenyuva, Ö. (2009). Türkiye kamuoyu ve Avrupa Birliği 2001-2008: beklentiler, istekler ve korkular. *Uluslararası İlişkiler*, 6(22), 97-123.

Uysal, C. (2001). Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin tarihsel süreci ve son gelişmeler. *Akdeniz İİ BF Dergisi*, *1*, 140-153.

Üner S. S. (2014*). Sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarının Avrupa Birliği vatandaşlığına bakışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi.

Yazgan, H. ve Aktaş, A. (2012). Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerinde kamuoyu faktörü: Çankırı ili örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(2), 1-23.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKUAD JETPR
Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi

ISSN 2149-7702
e-ISSN 2587-0718
DOI: 10.38089/ekuad.2021.49
Cilt 7 (2021) Sayı 1, 87-97

Öğretmenlerin Avrupa Birliği'ne Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi[1]

Yurdal DİKMENLİ [2], Oğuz ALTAY[3]

Öz

Bu çalışma öğretmenlerin AB'ye yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Gelecek nesilleri yetiştirecek olan ve geleceğimize yön veren öğretmenlerimizin kendi düşüncelerini öğrencilerine de aktaracağı ve onları etkileyeceği düşüncesinden hareketle öğretmenlerin bu konudaki görüşleri önemli görülmüştür. Veri toplama ve yorumlama sürecinde nitel araştırma yöntemleri desenlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, 2018–2019 eğitim öğretim yılında Kırşehir il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 60 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla verilerin toplanması sürecinde araştırmacılar tarafından oluşturulan yedi açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış sorular sorulmuştur. Anket ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizleri kullanılmıştır. İçerik analizi ile veriler karşılaştırılarak ve sınıflandırılarak nicel hale getirilmiştir. Betimsel analizde ise doğrudan alıntılara çalışma içerisinde yer verilerek analizlere açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin anket maddelerine vermiş oldukları cevaplardan elde edilen bulgulara göre, AB'nin Türkiye'yi, birliğe tam üye olarak almayacağı konusunda katılımcıların tamamının dinsel farklılıklar, ekonomik farklılıklar, siyasi ve kültürel farklılıklar, oyalama taktikleri ve Türkiye'ye karşı ön yargılı bakmalarından dolayı "Hayır" cevabını vermesi, Türk insanın tam üyeliğe inancının kaybettiğini göstermektedir. Öğretmenlere göre AB üye ülkeleri Türkiye'yi islamofobik bakış açısıyla, gelişmemiş, barbar ve AB kriterlerini taşımayan bir ülke olarak algılamaktadırlar. Öğretmenlerin hala %40'nın yüksek yaşam kalitesi sunması ve adalet ve insan haklarına duyarlılık konularından dolayı Türkiye'nin AB'ye girmesi gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Görüşleri
Avrupa Birliği
Üyelik

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 16.06.2020
Kabul Tarihi: 08.10.2020
E-Yayın Tarihi: 29.04.2021

CC BY NC SA

1 Bu çalışmanın bir bölümü II. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi'nde (3-5 Ekim 2019- Eskişehir) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

2 Doç. Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, dikmenliy@hotmail.com , 0000-0003-3738-3095
3 Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, altay.oguz40@gmail.com , 0000-0001-7062-5004

Giriş

II. Dünya savaşı sonrasında Avrupa kıtasındaki ülkeler, yaşanan ekonomik çöküntü ve yıkımı onarmak için çok çaba harcamışlardır. Ekonomik ve sosyal bunalımlara ek olarak Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nin dünya üzerindeki gücünü ve etkinliğini arttırması, ekonomik ve siyasal açıdan Avrupa devletleri arasında birliktelik olgusunu oluşturmuştur. Ekonomik, askeri ve siyasal örgütlenmenin temeli atılarak, Avrupa'da barışın sürekliliğini sağlamak ve Avrupa ülkeleri arasındaki politik gücü arttırmak istenmiştir (Paksoy ve Kılıç, 2013). Bu gelişmeler ışığında Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Lüksemburg ve Belçika'nın katılımıyla Avrupa Birliği'nin (AB) temelini oluşturan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) 1951 yılında kurulmuştur. Daha sonra öncelikli olarak daha fazla ekonomik iş birliğinin sağlanması ve Avrupa'da barışın kalıcı hale gelmesi maksadıyla 1957'de Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) oluşturulmuştur (Bozkurt, 2018). 1 Temmuz 1967 tarihinden itibaren Avrupa Topluluğu (AT) adını alan topluluk, 1 Kasım 1993 Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği (AB) adını almıştır (Uysal, 2001).

Ekonomik, siyasi ve sosyal yönü bulunan 28 üyeye sahip AB ile Türkiye'nin süreci 1959'da başlamıştır (Özdemir ve Çiftlikçi, 2015).1960 darbesi nedeniyle duraklama noktasına gelen ilişkiler, AET ile Türkiye arasında 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması'nın ardından yeni bir boyut kazanmıştır. Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki sürecin hukuki süreç Ankara Antlaşması ile başlamıştır (İlgin, 2014). Aralık 1968'deki Ortaklık Konseyi toplantısında Türkiye'nin geçiş dönemine girmesi kararı alınmış ve Katma Protokol Kasım 1970'te kabul edilerek 1973'ten itibaren de uygulanmaya başlamıştır (Karluk, 2007; Akt. Fırıncı, 2013). Avrupa Topluluğu'na Türkiye tam üyelik için 14 Nisan 1987'de başvuru yapmıştır. Ancak komisyon, üyelik görüşmelerinin karşıtı karar almış ve gümrük birliğinin tamamlanmasına karar vermiştir. 1995'te Türkiye ve Avrupa Birliği Gümrük Birliği'nin kurulmasına yönelik çalışmalarda bulunmuşladır. Gümrük Birliği 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Sefil Sever, 2009).10-11 Aralık 1999 tarihinde Helsinki'de yapılan AB Zirvesinde Türkiye'nin adaylığı resmen onaylanmıştır. Helsinki Zirvesi ile Türkiye'nin 40 yıldır devam eden üyelik süreci netleşerek somut bir hale gelmiştir. 3 Ekim 2005 tarihinde AB'ye Türkiye'nin tam üyelik müzakereleri başlamıştır. Müzakerelerin başladığı 2005 yılından itibaren Türkiye düzenli olarak AB toplantılarına katılmış ve her yıl ilerleme raporlarını sunmuştur. Türkiye AB üyeliği sürecine ilişkin faaliyetleri koordine etmek için 2011 yılında Avrupa Birliği Bakanlığı'nı kurarak müzakereleri yürütme konusundaki kararlılığını ortaya koydu (DTP, 2004). 24 Haziran 2018'de yapılan seçimle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmiş, AB Bakanlığı AB Başkanlığı'na dönüşmüş ve Dışişleri Bakanlığı bünyesinde AB üyeliği süreci devam etmektedir. Bazı dönemlerde birtakım siyasi ve ekonomik nedenlerle meydana gelen aksaklıklar dışında Türkiye'nin Avrupa Birliği ile bütünleşme arzusundan vazgeçmediği, AB'ye tam üyelik yolunda üzerine düşen yükümlülükleri üstlenmekten kaçınmadığı görülmektedir (Özdemir ve Çiftlikçi, 2015).

Alanyazında Türk insanının AB'ye yönelik görüşleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde katılımcıların AB'ye yönelik görüşlerinin olumlu olduğu çalışmalara rastlanmıştır (Şen, 2005; Akdemir, 2017). Fakat yapılan bazı çalışmalarında AB'ye yönelik görüşlerin olumsuz olduğuna da rastlanmıştır (Elgün ve Tillman, 2007; Şenyuva, 2009; Oran, Hürsoy, Şenuzun ve Yücel 2010; Ercan, 2012; Yazgan ve Aktaş, 2012; Karakuzu, Aktoprak, Erk ve Limon, 2015; Efe ve Kemahlı, 2016; Bozkurt, 2018).

AB'ye yönelik yapılan çalışmalarda Türk insanının görüşlerinin zaman içinde AB'ye bakış açısının ve üye olacağına dair inancının değişime uğradığı görülmektedir. Buna etki eden nedenlere bakıldığında ise Türkiye'nin 60 yılı aşkın süredir bekletilmesi, üyelik başvurularını Türkiye'den sonra yapmış olan ülkelerin üyeliklerinin kabul edilmiş olması, Türkiye'nin AB uyum yasaları gereği gerekli reformları yapmış olmasına rağmen AB'nin taraflı yaklaşımı, Kıbrıs ve Ermeni sorunlarında Türkiye'nin olumlu yaklaşımlarına rağmen AB'nin gerekli adımları atmamış olması Türk insanının AB'ye karşı olan tutumunun zaman içerisinde olumlu iken olumsuz bir sürece girdiği görülmüştür.

Türkiye'de, 15 Temmuz darbe girişiminde bulunan Fethullahçı Terör Örgütü'ne yönelik yürütülen operasyonlarda AB'ye üye ülkelerden gerekli destek alınamamıştır. Son yıllarda artan Ortadoğu'dan Avrupa'ya göç eden mültecilerin sorununda tampon görevi gören Türkiye'yi AB ülkeleri bu sorunu çözmede maddi ve manevi olarak yalnız bırakmıştır. Avrupa'daki ekonomik

gelişmelerin eskisi kadar güçlü olmaması Türk insanının AB'ye girme yönündeki çabalarını ve bakış açısını olumsuz yönde etkilemiştir. Son yıllarda değişen konjonktörde yapılacak çalışmaların geleceğe öncülük etmesi amaçlanarak bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çalışma öğretmenlerin AB'ye yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Geleceğe yön veren öğretmenlerimizin, kendi düşüncelerini yetiştireceği nesillere de aktaracağı düşüncesiyle onların Avrupa Birliği'ne bakış açılarının önemli olduğu gerekçesi ile bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir. Bu konuda yapılacak bir araştırmanın alanyazında önemli bir boşluğu dolduracağı ve diğer çalışmalara öncülük edebileceği düşüncesi araştırmayı önemli kılmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Öğretmenlerin AB'ye yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına örnek oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, 2018–2019 eğitim öğretim yılında Kırşehir il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 60 öğretmen oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla verilerin toplanması sürecinde araştırmacılar tarafından oluşturulan yedi açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış sorular hazırlanmıştır. Formun geçerlik ve güvenirliğini sağlamak için iki coğrafya alan eğitimi uzmanından görüş alınmış, soruların anlaşıla bilirliğini kontrol etmek amacıyla dört öğretmen ile pilot görüşme yapılmış bir soruda anlamın tam karşılanması için Türkçe açısından değişikliğe gidilmiştir.

Öğretmenlerin AB'ne yönelik düşüncelerini tespit etmek amacıyla katılımcılara yöneltilen açık uçlu sorular aşağıda verilmiştir:

1.Avrupa Birliği denilince aklınıza gelen ilk kavramı yazınız.

2. Avrupa Birliği'nin kuruluş amacı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Yazınız.

3. Sizce Türkiye Avrupa Birliğine girmeli mi? Nedenini yazınız.

4.Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olacağına inanıyor musunuz? Nedenini yazınız.

5. Avrupa Birliği üye ülkelerinin Türkiye'yi nasıl algıladıklarını düşünüyorsunuz? Yazınız.

6. Avrupa Birliği'ne üye olan bir ülkede yaşamak ister miydiniz? Nedenini yazınız.

7.Türkiye Avrupa Birliği'ne girmiş olsa hayatınızda nelerin değişeceğini düşünüyorsunuz? Yazınız.

Veri toplama sürecinden önce Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ve anket uygulanacak okulların idarelerinden gerekli izinler alınmıştır. Ayrıca öğretmenlerin gönüllülük esasına göre ankete katılmaları konusunda gerekli uyarılar da yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, içerik analiz teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi olguları kavramlaştırmaya, onları kelimeye dökmeye ve ortaya çıkarmaya yönelik bir yoldur. Nitel yolla elde edilen veriler içerik analizinde verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde aşamalardan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2016). İçerik analizi ile veriler karşılaştırılarak ve sınıflandırılarak nicel hale getirilmiştir. Analiz sürecinde doğrudan alıntılara çalışma içerisinde yer verilerek analizlere açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Öğretmenlere ait kodlamalar Ö.1, Ö.2,…….., Ö.60 şeklinde oluşturulmuş ve bulgular kısmında bu şekilde verilmiştir.

Veriler iki araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Güvenirlik için her iki araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar üzerinde Güvenirlik=Görüş Birliği/Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı x 100 formülü uygulanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Bu formülle uyum yüzdesi hesaplanırken araştırmacılar tarafından, öğretim üyelerinin ifadelerinin aynı kodu kullandıkları durumlar için görüş birliği, farklı kodu kullandıkları durumlar için görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Bu kodlamalar ile araştırmacıların yaptığı kodlamalar karşılaştırılmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda araştırmada uyuşum yüzdesi .90 olarak hesaplanmıştır. Bu işlem sonucunda elde edilen uyuşum yüzdesinin %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Şencan, 2005).

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "AB denilince aklınıza gelen ilk kavramı yazınız?" ifadesine verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo.1 Öğretmenlerin AB denilince akıllarına gelen ilk kavrama ilişkin görüşleri

Kavramlar	f	%	Kavramlar	f	%
Hristiyan birliği	9	15,0	Din	1	1,7
Ortak para	7	11,6	Kapitalizm	1	1,7
Ekonomik birlik	7	11,6	Hayal	1	1,7
Avrupa ülkeleri	5	8,3	Uyuşmazlık	1	1,7
Siyasi birlik	4	6,6	İslamofobi	1	1,7
Gelişmişlik	4	6,6	Irkçılık	1	1,7
Adalet	3	5,0	Çifte standart	1	1,7
Topluluk	3	5,0	On iki yıldız	1	1,7
Serbest dolaşım	3	5,0	Soygunculuk	1	1,7
Gereksiz	2	3,3	İngilizce	1	1,7
Özgürlük	2	3,3	Ayrımcılık	1	1,7

Çalışmaya katılan öğretmenlerin AB denilince akıllarına gelen kavrama yönelik olarak, %15'i (f:9) Hristiyan birliği, %11,6'sının (f:7) ortak para, %11,6'sının (f:7) ekonomik birlik, %8,3'ünün (f:5) Avrupa ülkeleri, %6,6'sının (f:4) siyasi birlik, %6,6'sı (f:4) gelişmişlik,%5'inin (f:3) adalet, %5'inin (f:3) topluluk, %5'i (f:3) serbest dolaşım, %3,3'ü (f:2) gereksiz,%3,3'ü (f:2) özgürlük, %1,7'si (f:1) din, %1,7'sinin (f:1) kapitalizm, %1,7'sinin (f:1) hayal,%1,7'sinin (f:1) uyuşmazlık, %1,7'sinin (f:1) islamofobi, %1,7'sinin (f:1) ırkçılık, %1,7'sinin (f:1) çifte standart, %1,7'sinin (f:1) on iki yıldız, %1,7'sinin (f:1) soygunculuk, %1,7'sinin (f:1) İngilizce, %1,7'sinin (f:1) ise ayrımcılık şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "AB'nin kuruluş amacı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Yazınız." sorusuna verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 2'de verilmiştir:

Tablo.2 Öğretmenlerin AB'nin kuruluş amacı hakkındaki düşünceleri

Temalar	f	%
Ekonomik, siyasi, sosyal bütünleşme	36	60.0
Hristiyan birliği	17	28,3
Ortak çıkarlar	4	6,7
Emperyalizm	3	5,0
Toplam	**60**	**100**

AB'nin kuruluş amacına yönelik olarak çalışmaya katılan öğretmenlerin %60'ının (f:36) ekonomik, siyasi, sosyal bütünleşme, %28,3'ünün (f:17) Hristiyan birliği, %6,7'sinin (f:4) ortak çıkarlar ve %5'inin (f:3) ise emperyalizm şeklinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

"AB'nin kuruluş amacı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Yazınız." Sorusuna ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Ekonomik, siyasi, sosyal bütünleşme aktarımı olarak; *"Üyesi olan ülkelerin refah içinde yaşaması, ekonomik, politik ve sosyal alanlarda ortak tavır sergilemesi" (Ö.8). Avrupa kıtasındaki ülkeler arasında ekonomik, siyasi ve sosyal alanlarda birliktelik sağlama" (Ö.23).*

Hristiyan birliği aktarımı olarak; *"Hristiyan Birliği olarak kurulmuştur" (Ö.26).*

Ortak çıkarlar aktarımı olarak; *"Avrupa Birliği ülkelerinin haklarını korumak amacıyla kurulmuş bir kuruluştur" (Ö.38).*

Emperyalizm anlayışı aktarımı olarak: *"Başka milletleri sömürerek kendi milletlerine refah bir hayat sağlayan birlik" (Ö.2).*

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "Sizce Türkiye AB'ye girmeli mi? Nedenini yazınız." sorusuna verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo.3 Öğretmen Türkiye'nin AB'ye girmesine yönelik görüşleri

	Temalar	**f**	**%**
Evet	Yüksek yaşam kalitesine ulaşma	21	35,0
	Adalet ve insan haklarına duyarlılık	3	5,0
Hayır	Kültürel farklılık	23	38,3
	Dini Farklılık	7	11,7
	Türkiye'ye yönelik ön yargılı olmak	6	10,0
	Toplam	**60**	**100**

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Türkiye AB'ye girmesine yönelik olarak, %40'ı (f:24) evet, %60'ı ise (f:36) hayır şeklinde cevap vermiştir. Nedenine verdikleri cevaplar ise; %35'i (f:21) yüksek yaşam kalitesine ulaşma, %5'i (f:3) adalet ve insan haklarına duyarlılık, %38,3'ü (f:23) kültürel farklılık, %11,7'si (f:7) dini farklılık, %10' u (f:6) Türkiye'ye yönelik ön yargılı olmak temalarına vurgu yapmışlardır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmeli mi? Nedenini yazınız. Sorusuna ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Yüksek yaşam kalitesine ulaşma aktarımı olarak; *"Girmeli. Daha gelişmiş ve medeni bir ülke olması için girmesini istiyorum" (Ö.57). "Girmeli. Ekonomik kalkınma açısından sanırım başka alternatifimiz kalmadı" (Ö.23).*

Adalet ve insan haklarına duyarlılık aktarımı olarak; *"Evet. Avrupa'da mevcut olan adalet sistemi, insana verilen değer ve gelişmişliğin ülkemize sirayet etmesi için" (Ö.47).*

Kültürel farklılık aktarımı olarak; *"Girmemelidir. Türkiye ekonomik açıdan güçlü bir ülkedir. Avrupa Birliği'ne girmesi durumunda birçok hak elde edilmesi mümkündür. Fakat milli düşünce, gelenek, görenek ve dini yönden olumsuz etkilenebilir" (Ö.12). "Hayır. Kültürel, insan yapısı, dini inanış, toplumsal yapı ve ekonomik olarak uyum sağlayamayız" (Ö.60).*

Dini farklılık aktarımı olarak; *"Hayır, girmemeli. Biz Müslüman'ız, Hristiyan birliğinde ne işimiz var?" (Ö.26).*

Türkiye'ye yönelik ön yargılı olmaları aktarımı olarak; *"Bence girmemeli. Avrupa Birliği'nin samimiyetine inanmıyorum. Ülkemize ve insanımıza olumsuz baktıklarını düşünüyorum" (Ö.14)*

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "Türkiye'nin AB'ye tam üye olacağına inanıyor musunuz? Nedenini yazınız." sorusuna verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo.4 Öğretmenlerin Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğine yönelik görüşleri

	Temalar	f	%
Hayır	Dini farklılık	16	26,7
	Ekonomik farklılık	14	23,3
	Siyasi ve kültürel farklılık	12	20,0
	Oyalama politikası	11	18,3
	Türkiye'ye yönelik olumsuz bakış açısı	7	11,7
	Toplam	**60**	**100**

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğine yönelik olarak, %100'ü (f:60) **hayır** diyerek Türkiye'nin tam üye olacağına inanmadıklarını belirtmişlerdir. Hayır cevabına neden olarak; %26,7'si (f:16) dini farklılık, %23,3'ü (f:14) ekonomik farklılık, %20'si (f:12) siyasi ve kültürel farklılık, %18,3'ü (f:11) oyalama politikası, %11,7'si (f:7) Türkiye'ye yönelik olumsuz bakış açısı temalarına vurgu yapmışlardır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olacağına inanıyor musunuz? Nedenini yazınız. Sorusuna ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Dini farklılık aktarımı olarak; *"Hayır. Çünkü Müslümanız" (Ö.11). "Hayır. Çünkü Avrupa Birliği Hristiyan birliğidir" (Ö.23).*

Ekonomik farklılık aktarımı olarak; *"Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olacağını sanmıyorum. Çünkü ekonomik olarak yeterli seviyede değiliz. Ayrıca nüfusumuz ve mülteci oranımızın fazla olması Avrupa Birliği'ni ekonomik olarak sarsacaktır. Ayrıca anayasal olarak laik bir ülke olsak bile Müslüman yoğunlukta olmamız Avrupa Birliği'nin bizi kabul etmesinin önünde büyük bir engel olmaktadır" (Ö.30).*

Siyasi ve kültürel farklılık aktarımı olarak; *"İnanmıyorum. Türk kültürü Avrupa kültüründen farklı, İslam'ın değerlerinin Avrupa'nın değerleriyle bağdaşmayacağını düşünüyorum" (Ö.9).*

Oyalama politikası aktarımı olarak; *"Hayır. 60 yıla yakındır oyalanan milletimizin bu birliğe daimî üye olacağını sanmıyorum" (Ö.60).*

Türkiye'ye yönelik olumsuz bakış açısı aktarımı olarak; *"Hayır. Avrupa'nın Türkiye'ye karşı düşünceleri ve yaklaşımı ikirciklidir" (Ö.13).*

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "AB üye ülkelerinin Türkiye'yi nasıl algıladıklarını düşünüyorsunuz? Yazınız." sorusuna verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo.5 Öğretmenlerin AB'ye üye ülkelerinin Türkiye algılarına yönelik görüşleri

Temalar	f	%
Müslümanlara karşı önyargı ve ayrımcılık (İslamofobik bakış)	19	31,7
Gelişmemişlik	17	28,3
Barbar	12	20,0
AB kriterini taşımama	12	20,0
Toplam	**60**	**100**

Çalışmaya katılan öğretmenlerin AB'ye üye ülkelerin Türkiye algılarına yönelik olarak, %31,7'si (f:19) Müslümanlara karşı ön yargı ve ayrımcılık (islamofobik bakış), %28,3'ü (f:17) Gelişmemişlik, %20'si (f:12) Barbar, %20'si (f:12) AB kriterini taşımama şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

AB üye ülkelerinin Türkiye'yi nasıl algıladıklarını düşünüyorsunuz? Yazınız. Sorusuna ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Müslümanlara karşı ön yargı ve ayrımcılık (İslamofobik bakış) aktarımı olarak; *"Müslüman ve terörist" (Ö.2). "Müslüman bir ülke olduğumuz için kesinlikle içlerine almamayı düşündüklerini" (Ö.8).*

Gelişmemişlik aktarımı olarak; *"Türkiye'yi hukuksal, ekonomik, insan hakları vb. konularda vasat bir ülke olarak görüyorlar. İslam ülkesi olduğu için yobaz olarak nitelendiren ülkelerde var. Kişi başına düşen milli gelire bakılırsa onlara göre bir hayli komik rakam. Biliyorlar ki Türkiye'nin ekonomik anlamda bir katkısı olmayacak" (Ö.28). "Başa bela bir ülke olarak algıladıklarını düşünüyorum. Türkiye'yi güçsüz ve geri kalmış bir ülke olarak görüyorlar ama sonuçta tarihimiz belli olduğu için her zaman çekiniyorlar" (Ö.46).*

Barbar aktarımı olarak; *"Türkiye'yi barbar bir devlet olarak görüyorlar" (Ö.4).*

AB kriterini taşımama aktarımı olarak; *"Avrupa ülkelerinin birçoğu Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasını istemiyor. Türkiye'nin Avrupa Birliği için yeterli olmadığını düşünüyor" (Ö.5).*

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "AB'ye üye olan bir ülkede yaşamak ister miydiniz? Nedenini yazınız." sorusuna verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo.6 Öğretmenlerin AB'ye üye olan bir ülkede yaşamaya yönelik görüşleri

	Temalar	**f**	**%**
Evet	Çağdaş yaşama ulaşama arzusu	20	33,3
	Özgürce ve adil yaşama ulaşma	6	10,0
Hayır	Türkiye'den başka yerde yaşamak istemem	24	40,0
	Kültürel doku uyuşmazlığı	10	16,7
	Toplam	**60**	**100**

Çalışmaya katılan öğretmenlerin AB'ye üye olan bir ülkede yaşamaya yönelik olarak, %43,3'ü (f:26) evet, %56,7'si (f:34) ise hayır olarak cevap verdikleri belirlenmiştir. Nedenine verdikleri cevaplar ise; %33,3'si (f:20) Çağdaş yaşama ulaşma arzusu, %10'u (f:6) Özgürce ve adil yaşama ulaşma, %40'ı (f:24) Türkiye'den başka yerde yaşamak istemem, %16,7'si (f:10) Kültürel doku uyuşmazlığı temalarına vurgu yapmıştır.

Avrupa Birliği'ne üye olan bir ülkede yaşamak ister miydiniz? Nedenini yazınız. Sorusuna ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Çağdaş yaşama ulaşma arzusu aktarımı olarak; *"Evet. Daha gelişmiş, doğru, bilgeleşmiş, çağdaş bir yaşam için" (Ö.56). "Evet. Adalet sistemine güveniyorum. Ayrıca ekonomik ve sosyal gelişmiş bir ortamda yaşamak isterdim" (Ö.27).*

Özgürce ve adil yaşama ulaşma aktarımı olarak; *"Evet. Kuralların ve adaletin insandan insana değişmediği bir ülkede yaşamak isterdim" (Ö.47).*

Türkiye'den başka yerde yaşamak istemem aktarımı olarak; *"Ben ülkemi seviyorum. Elbette eleştirdiğimiz, değişmesini istediğimiz birçok konu var. Lakin bunlarda benim başka ülkede yaşamak istememe sebep olamaz" (Ö.28). "Eğer bu ülke Türkiye olacaksa evet. Aksi takdirde vatanımdan ayrı bir yerde yaşamak istemem" (Ö.59).*

Kültürel doku uyuşmazlığı aktarımı olarak; *"Avrupa Birliği'ni tek kurtuluş tek çıkar yolu görmek çok büyük bir yanlıştır. Avrupa Birliği'ne ait bir ülkede yaşamak istemezdim. Bir milletin örf, adet, dinini, kültürünü kaybettiği zaman bitmiş demektir. Çocuğumu Avrupa kültüründe yetiştirmek istemezdim" (Ö.34).*

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "Türkiye AB'ye girmiş olsa hayatınızda nelerin değişeceğini düşünüyorsunuz? Yazınız." sorusuna verdikleri cevapların dağılımı frekans ve yüzde olarak Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo:7 Öğretmenlerin Türkiye'nin AB'ye girmesi durumunda hayatlarında meydana gelebilecek değişikliklere yönelik görüşleri

	Temalar	**f**	**%**
Olumlu	Yüksek yaşam kalitesine ulaşma	26	43,3
	Özgürce kendini ifade etme	9	15,0
Olumsuz	Hiçbir şeyin değişeceğini sanmıyorum	18	30,0
	Kültürel asimilasyona uğrama endişesi	7	11,7
	Toplam	**60**	**100**

Çalışmaya katılan öğretmenlerin Türkiye'nin AB'ye girmesi durumunda hayatlarında meydana gelebilecek değişikliklere yönelik olarak, %58,3'ü (f:35) olumlu, %41,7'si (f:25) ise olumsuz görüşü beyan etmişlerdir. Nedenlerine verdikleri cevaplar ise; %43,3'ü (f:26) Yüksek yaşam kalitesine ulaşma, %15'i (f:9) Özgürce kendini ifade etme, %30'u (f:18) Hiçbir şeyin değişeceğini sanmıyorum, %11,7'si (f:7) Kültürel asimilasyona uğrama endişesi temalarına vurgu yapmışlardır.

Türkiye AB'ye girmiş olsa hayatınızda nelerin değişeceğini düşünüyorsunuz? Yazınız. Sorusuna ilişkin bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Yüksek yaşam kalitesine ulaşma aktarımı olarak; *"Yaşam kalitemizin daha yüksek olacağını düşünüyorum" (Ö.15). "Ekonomik anlamda daha faydalı olacağını düşünüyorum. Savunma kalkanı oluşturur" (Ö.7).*

Özgürce kendini ifade etme aktarımı olarak; *"Demokratik haklarımda iyileştirme olur diye düşünüyorum" (Ö.44).*

Hiçbir şeyin değişeceğini sanmıyorum aktarımı olarak; *"Bir şeylerin değişeceği ile ilgili bir umudum yok" (Ö.2). "Zaten çökmüş olan birliğin hiçbir değişiklik getireceğine inanmıyorum. Değişim negatif yönde olacaktır" (Ö.8).*

Kültürel asimilasyona uğrama endişesi aktarımı olarak; *"Eğer Avrupa Birliği'ne girersek onların bütün dayatmalarına maruz kalacağımız gibi, onların asimilasyonları sonucu din, dil, ırk, ahlaki, kültürel ve sosyal yaşantımızın hepsi değişecektir" (Ö.53).*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada son yıllardaki konjonktürel değişmelerden dolayı öğretmenlerin AB yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlandığından katılımcılara yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan anket uygulanmış ve cevapları aşağıda irdelenerek verilmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenlere *AB denilince aklınıza gelen ilk kavramı yazınız?* sorusu sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar analiz edilerek 22 farklı kavram belirlenmiştir. Katılımcılar tarafından fazla tekrar edilen kavramlar; Hristiyan Birliği, ortak para birimini, ekonomik bir birlik, Avrupa ülkeleri, siyasi, gelişmişlik, adalet, topluluk, serbest dolaşım, gereksiz, özgürlük kavramlarıdır. Sadece birer kere söylenen ve kavramlar ise şunlardır: Din, kapitalizm, hayal, uyuşmazlık, islamofobi, ırkçılık, çifte standart, on iki yıldız, soygunculuk, İngilizce ve ayrımcılık. Üner (2014) çalışmalarında öğretmen ve öğretmen adaylarına sordukları "Size göre AB ve AB vatandaşlığı ne anlam ifade etmektedir?" sorusunda en çok tercih edilen kavramlara öğretmenler; özgürlük, çıkar birliği, refah derken öğretmen adayları; refah, çıkar birliği, demokratik/hak ve sorumluluklarını bilen kavramlarını söyledikleri görülmüştür. Yapılan çalışmanın bu araştırmayla tam uyum içinde olduğu söylenemese de benzerlikler gösterdiği yorumunda bulunulabilir. Zaman içerisinde her ne kadar değişim ve gelişmeler olsa da Türk insanının AB' ye olan bakış açısının çok da değişmediği söylenebilir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin *Avrupa Birliği'nin kuruluş amacı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?* sorusuna, ekonomik, siyasi ve sosyal bütünleşme, Hristiyan birliği, ortak çıkarlar ve emperyalizm cevaplarını verdikleri belirlenmiştir. Bozkurt (2018) çalışmanın bulgularına paralel olarak katılımcılar; ekonomik, siyasi, dini, AB'yi coğrafik temele dayandığını ifade ettiği verileri elde etmiştir. Korkmaz, Yücel ve Aras (2015) çalışmanın bulgularına paralel olarak katılımcılar; ekonomik-sosyal proje, siyasi bir birlik, Hristiyan birliği olduğunu ifade eden veriler elde etmiştir. Türk insanının AB kuruluş amacı hakkındaki genel görüşlerine bakıldığında AB'yi ekonomik, sosyal,

siyasi ve Hristiyan birliği temellerine dayandırdığı görülmektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkararak, AB ülkeleri ekonomik, sosyal, siyasi ve dini inanç bakımından kendileri ile Türkiye'yi denk ya da benzer görmedikleri için tam üye olma yolunda oyalama ve bekletme politikası yürüttükleri söyleminde bulunulabilir.

Öğretmenlerin *Sizce Türkiye Avrupa Birliğine girmeli mi?* sorusuna yarıdan fazlası (%60) evet, bir kısmı ise (%40) hayır cevabını vermiştir. Bozkurt (2018) tarafından yapılan çalışmada araştırmanın bulgularına paralel olarak katılımcıların yarısından daha fazlasının (%62) hayır ifadesinde bulunduklarını ve AB üyeliğini desteklemedikleri, bir kısmının ise (%38) evet ifadesini kullanarak AB'ye girmeyi destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Balkar ve Özgan (2010) çalışmalarında ise katılımcıların çoğunun (%59,7) AB üyeliğine evet, bir bölümünün ise (%40,3) AB'ye hayır sonucuna ulaşmışlardır. 2000'li yılların başlarında Türkiye'nin AB'ye üye olması Türk insanı tarafından daha fazla destek (%67) görürken (Bozkır, 2002), son yıllardaki AB ile olan ilişkiler sonucunda Türkiye'nin AB'ye üye olmasında desteğin azaldığı (%40) söylenebilir.

Öğretmenlerin tamamı *Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olacağına inanıyor musunuz?* sorusuna hayır cevabını vererek Türkiye'nin AB'ye hiçbir zaman tam üye olamayacağını söylemişlerdir. Bunun nedeni olarak dini farklılık, ekonomik farklılık, siyasi ve kültürel farklılık, AB'nin Türkiye'yi oyaladığını, Türkiye'ye yönelik olumsuz bakış açısı vurgularını yapmışlardır. Kaya, Kılıç ve Yıldırım (2008) çalışmalarında Türkiye'nin tam üyelik sürecine katılımcıların yarıdan biraz fazlası inanmadığını (%53), bir kısmı inandığını (%36) ve az bir kısmı ise bu konuda fikrinin olmadığını (%11) ifade etmiştir. AB ülkelerinin Türkiye'nin tam üye olmasına olumsuz tavır alması, uzun yıllardır kapıda bekletilmesi gibi süreçler tam üyelik konusunda Türk insanın inancını kaybetmesine neden olduğu söylenebilir. AB ülkeleri tarafından Türkiye'nin Avrupa ve Asya'nın kapısı olarak görülmesinden kaynaklı bağı koparmamak için sürekli elde tutma çalışmaları Türk insanında bıkkınlık oluşturduğu şeklinde yorumlanabilir

Öğretmenlerin *Avrupa Birliği üye ülkelerinin Türkiye'yi nasıl algıladıklarını düşünüyorsunuz?* sorusuna Müslümanlara karı önyargı ve ayrımcılık (islamofobik bakış), gelişmemişlik, barbar ve AB kriterine uymama cevaplarını verdikleri belirlenmiştir. Üner (2014) çalışmanın bulgularına paralel olarak katılımcıların AB ülkelerinin Türk insanını geri kalmış/AB için yetersiz, Müslüman/kendinden olmayan, düşman/tehdit ve gerici gördükleri kavramları ön plana çıktığı görülmüştür. Türkiye'nin coğrafi konumu ve genç nüfusu AB'nin Türkiye'ye arkasını tamamen dönmesine engeldir. Türk insanının gözünden bakıldığında, AB ülkelerinin Türk insanına bakışı genellikle olumsuz ifadeler içermektedir. Bu bakış açısı ile Türk insanının AB' ye üye olma yolundaki inancını ve üyeliğin gerekliliği konusundaki direncinin zayıfladığı hatta bitme noktasına geldiği şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin *Avrupa Birliği'ne üye olan bir ülkede yaşamak ister miydiniz?* sorusuna yarıdan fazlasının (%56,7) hayır, bir kısmının ise (%43,3) evet cevabını verdikleri belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak hayır diyen katılımcılar *Türkiye'den başka yerde yaşamak istemem* ve *kültürel doku uyuşmazlığı* söylemlerinde, evet diyen katılımcılar ise *çağdaş yaşama ulaşma arzusu* ve *özgürce ve adil yaşama ulaşma* söylemlerinde bulunmuşlardır. Er (2010) tarafından yapılan çalışmada katılımcılara *Türkiye AB üyesi olamazsa AB üyesi bir ülkeye yerleşmek ister misiniz?* Sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların büyük bir kısmı *hayır*, bir bölümü *evet* ve bir kısmı da *kararsızım* cevaplarını verdikleri belirlenmiştir. AB ile sürecin çıkmaza girmesine ve Türkiye'ye karşı ayrımcı tavrın olmasına rağmen zaman içerisinde Türk insanının AB'ye üye ülkelerde yaşama isteğinde az da olsa artış olduğu görülmektedir. Bu da Türk insanının açısından bakıldığında refah yaşama ulaşmak arzusu olarak yorumlanabilir.

Öğretmenlerin *Türkiye AB'ye girmiş olsa hayatınızda nelerin değişeceğini düşünüyorsunuz?* sorusuna yarıdan fazlasının olumlu görüş bildirdikleri, yüksek yaşam kalitesine ulaşma ve özgürce kendini ifade etme düşünceleri ön plana çıkmıştır. Katılımcıların bir kısmı ise olumsuz görüş belirttikleri, hiçbir şeyin değişmeyeceği ve kültürel asimilasyona uğrama endişesi taşıdıkları belirlenmiştir. Türk insanı genel olarak AB' ye girildiğinde Avrupa ülkelerinin ekonomik gücünün ülkemize de yansıyacağını varsaymaktadırlar. Ancak her üye ülke kendi hayat standardı çerçevesinde AB ile etkileşim halindeler. Bu nedenle AB üyesi ülkelerin ekonomik sevileri de birbirinden farklılık

göstermektedir. Son dönemde AB'ye üye olan ülkelerin insanlarının hayat standardında önemli bir farklılaşmanın olmadığı gözlemlenmektedir.

Öneriler

- Ülkemizde insanların büyük çoğunluğu AB'nin kuruluş amaçlarını tam olarak bilmedikleri, özellikle siyaset ve medya insanlarının görüşlerini benimsedikleri görülmektedir. Türk insanına AB'nin kuruluş amaçları ve Türkiye'nin AB'ye üyeliği süreci konusunda ilgili kurum ve kuruluşların doğru bilgilendirme yapması gerekmektedir.
- AB üyeliğinde bilgilendirme ve bilinçlendirme sürecinin günü kurtarmaya yönelik değil uzun vadeli planlar yapılarak insanların sürece aktif katılımları sağlanmalıdır.
- Türk insanının büyük çoğunluğunda Türkiye'nin AB'ye üye olup olmaması tutumunda kısa süreli değişimler yaşanmaktadır. Bu durum, AB ile Türkiye arasındaki kısa süreli pozitif veya negatif ilişkilerle doğrudan ilgili olmaktadır. AB-Türkiye arasındaki ilişkilerdeki dalgalanmalardan çok insanımıza neden gerçekten AB'ye girilip girilmeyeceği konusunda doğru bilgiler aktarılarak daha kalıcı tutumların oluşması sağlanmalıdır.
- Ülkemizde AB'ye girmekten ziyade insanlarımızın talepleri olan yüksek yaşam standartları, insan hakları ve özgürlükleri konusunda iyileştirmelerin yapılması daha anlamlı olacaktır. Çünkü AB'ye girmek isteyenlerin büyük çoğunluğunun sebebinin bu isteklerden ileri gelmektedir.
- Bu araştırma sadece Kırşehir merkezde görev yapan öğretmenler ile sınırlı tutulmuştur. Araştırma Türkiye genelinde farklı örneklem grupları üzerinde (öğretmen, esnaf, doktor vs.) yapılacak çalışmalarla kapsamı genişletilip, yeniden organize edilebilir.

Kaynakça

Akdemir, E. (2007). Avrupa aynasında Türk kimliği. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, *7*(1), 131-148.

Balkar, B. ve Özgan, H. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin Avrupa Birliği'ne ilişkin görüşleri. *Ondokuzmayıs University Journal of Education*, *29*(1), 37-52.

Bozkır, V. (2002). Türkiye ve Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreci. Uluslararası Ekonomik Sorunlar. 3 Nisan http://www.mfa.gov.tr Erişim tarihi: 09.20.2019.

Bozkurt, E. (2018). Son gelişmeler ışığında Türkiye'de Avrupa birliği algısı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 32 (2), 267-288. Retrieved from http://dergipark.gov.tr/atauniiibd/issue/36952/343070 Erişim tarihi:20.11.2019.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT). (2004). Türkiye'nin üyeliğinin AB'ye muhtemel etkileri. http://www.ibb.gov.tr/sites/Avrupa-Birligi/Documents/TRuyeliginAByemuhtemeletkileri.pdf, (Erişim Tarihi: 15/02/2019)

Efe, H. ve Kemahlı, F. (2016), Erzincan Üniversitesi öğrencilerinin Avrupa Birliği ve Türkiye-AB ilişkileri algısı. *Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, 28 Eylül-1 Ekim, 811-823.

Elgün, Ö. ve Tillman, E. R. (2007). Exposure to European Union policies and support for membership in the candidate countries. *Political Research Quarterly*, 60(3), 391-400.

Er, İ. (2010). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Avrupa Birliği'ne yönelik görüşleri. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.

Ercan, M. (2012). Bilecik üniversitesi Avrupa Birliği anketi Türk kamuoyu AB'ye nasıl bakıyor. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(1),199-220.

Fırıncı T. (2013). *Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerinin tarihsel gelişimi ve bugünkü durumu*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.

İlgin D. (2014). *Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde sahip olduğu avantajlar ve dezavantajlar*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi.

Karakuzu, T., Aktoprak, S., Erk, Ç. ve Limon, İ. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinde Avrupa Birliği algısı üzerine karşılaştırmalı bir inceleme: Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4. UMYOS Özel Sayısı 155-163.

Karluk, R. (2007). *Uluslararası Kuruluşlar*. 6. Beta Basım AŞ: İstanbul.

Kaya, İ., Kılıç, T. ve Yıldırım, A. (2008). Dicle üniversite öğrencilerinin Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine ilişkin görüş ve beklentileri. *Electronic Journal of Social Science*, *7823*, 254-273.

Korkmaz, M., Aras, G. ve Yücel, A. S. (2015). Yurt dışında yaşayan Türklerin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Hakemli Beşerî ve Akademik Bilimler Dergisi* 4, 238-239.

Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*: An expanded sourcebook. sage.

Oran, N. T., Hürsoy, S., Şenuzun, F. ve Yücel, U. (2010), Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği konusunda sağlık bilimleri öğrencilerinin genel yaklaşımları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 439-455.

Özdemir, H., ve Çiftlikçi, A. (2015). Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de hukuk devletinin dönüşümü: Helsinki Zirvesi'nden günümüze iç hukukta yapılan düzenlemeler üzerine. *Fırat University Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1). DOI: 10.18069/fusbed.51603.

Paksoy, Y. ve Kılıç, D. (2013). Avrupa Birliği müzakere sürecinde Türkiye'nin üyelik olasılığının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (2), 81-96. Retrieved from http://dergipark.gov.tr/cusosbil/issue/4393/60448 Erişim tarihi:09.10.2019.

Sefil-Sever Y. (2009). *Tarihsel süreçte Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi.

Şen, F. (2005). *Türkiye AB ilişkilerinde dış etkenler*. Ümit Yayıncılık.

Şenyuva, Ö. (2009). Türkiye kamuoyu ve Avrupa Birliği 2001-2008: beklentiler, istekler ve korkular. *Uluslararası İlişkiler*, 6(22), 97-123.

Uysal, C. (2001). Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin tarihsel süreci ve son gelişmeler. *Akdeniz İİ BF Dergisi*, *1*, 140-153.

Üner S. S. (2014*). Sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarının Avrupa Birliği vatandaşlığına bakışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi.

Yazgan, H. ve Aktaş, A. (2012). Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerinde kamuoyu faktörü: Çankırı ili örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(2), 1-23.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.